

Posudek na bakalářskou práci Pavly Nejedlé
Dativní konstrukce ve španělštině: analýza na základě korpusu CREA
(Filozofická fakulta JU, České Budějovice 2014, 47 stran)

Předmětem zájmu Pavly Nejedlé jsou dativní konstrukce typu *me es + adjektivum*. Autorka se nejprve zabývá otázkou, jak se tyto konstrukce staly součástí španělského jazyka – poukazuje zde na některými lingvisty zvažovanou paralelu s latinskými vazbami *mihi est + sustantivum* (Moreno, Garcia – Hernández). Z autorčina výkladu nabývám dojmu, že uvedené syntaktické struktury chápe jako subtypy tzv. *dativos superfluos / dativos de interés* (str. 20) a odlišuje je od struktur, kdy osobní zájmeno v daném postavení plní funkci nepřímého předmětu. Pojetí dativu ve španělských gramatikách je někdy poměrně rozkolísané, k čemuž ostatně dochází i autorka, když na několika stranách opakovaně konstatuje (např. str.19), že hranice mezi funkcemi dativními a funkcí nepřímého předmětu bývají často neostře vymezeny. Situace je navíc ještě komplikována existencí tzv. *leísmo, laísmo a loísmo*, což by mohlo být chápáno jako protiargument autorčiny kritické poznámky ke Gómezi Torregovi (2002, 308 bod d) na str. 16). Nejsem si jista, zda správně chápu autorčin kritický komentář na téže str. 16 ohledně věty 5b, ale jde zde o dativní funkci ve smyslu, jak danou problematiku chápe Gómez Torrego? Výše uvedené otázky a komentáře ilustrují komplikovanost daného tématu a ke cti autorky patří, že prokazuje, že je schopna určité jazykovědné reflexe a nespolehá se s pouhým přebíráním učebnicových faktů.

Otázky k teoretické části:

1. jaký autorka chápe rozdíl mezi vypuštěním tzv. *dativos superfluos* ve větách 10, 11, 12 a větách, kde se daný prvek vyskytuje (str. 18) – př. *No te me despistes – No te despistes*, když tvrdí, že „*jeho vypuštěním může dojít do jisté míry ke změně významu věty*“.
2. ad věta 46 str. 30 a její syntaktický rozbor – mohla by autorka upřesnit, zda zájmeno *me* chápe, jako funkci dativní, kterou odlišuje od nepřímých předmětů, jak na mne výklad působil až do této strany či nikoliv. Jaká jsou její kritéria, podle kterých posuzuje danou strukturu jako dativní oproti funkci nepřímého předmětu?

V praktické části autorka analyzuje výskyt konstrukcí *me es + adjektivum* v textech obsažených v korpusu CREA. Svůj výzkum omezuje zejména kritériem diatopickým, když výskyt dané konstrukce mapuje na území Španělska a Latinské Ameriky. Frekvence dané vazby není příliš velká, jak uvádí na str. 31. Přínos autorčina výzkumu spatřuji zejména v rovině praktické – autorce se podařilo nashromáždit zajímavý přehled nejčastějších kolokací, v nichž se daná vazba v korpusových datech vyskytuje (převažují adjektiva, ojediněle autorka konstatuje výskyt participií a substantiva – k tomu ještě dále). Získaný materiál autorka dále sémanticky klasifikuje podle jednoho z pramenů uvedených v části teoretické. Oceňuji zde provázanost obou částí BP! Nicméně si opět dovoluji polemizovat s některými příklady, které autorka uvádí: lze věty, kdy se v postpozici *me es* vyskytuje participium chápat jako příklady jevu, který autorka sleduje? – srov. příklady 69 a 70 *Angel Rodríguez me es presentado por otro compañero* – domnívám se, že v těchto větách vypuštění zájmena *me* má jednak silný vliv na sémantickou interpretaci věty, na rozdíl od příkladů typu - *No te me despistes – No te despistes* - viz část praktická, navíc poukazují na str. 23, kde autorka uvádí, že „*schopnost CIn neměnit svou formu v případě převedení věty do pasivního tvaru je vlastností, kterou CIn sdílí s nepřímým předmětem*“. Participium *presentado, confirmado* zde chápu jako součást predikátu (pasivum) na rozdíl od struktur *me es grato*, kde užitá adjektivum je součástí přísudku jmenného se sponou, a domnívám se, že nelze tudíž obě věty interpretovat jako funkčně identické (viz str. 38, kap. 7.4.2). Tím se nabízí otázka vymezení dativních funkcí oproti funkcím jiným a nebolí, zda lze všechny funkce zájmena *me* v daném typu struktur vždy chápat jako dativní, resp. jako příznak tzv. *dativos superfluos / dativos de interés*, jak autorka naznačuje na str. 20. Podobnou pochybnost sledávám i v příkladu 75 na str. 39 – zde bych se navíc chtěla zeptat, proč autorka slovo *testigo* chápe - podle mého názoru chybně - jako funkci nepřímého (nebo přímého) předmětu – z jejího výkladu to není jasné).

Autorka v textu opakovaně odkazuje na lingvistickou studii (program) Eurotyp, které však v seznamu použité literatury blíže nespecifikuje – mohla by blíže objasnit?

Hodnocení formální:

Práce je psána česky a jazyková úroveň je na standardní úrovni. Upozorňuji na několik překlepů či chyb gramatických: str. 13. tranzitivní(ch); „ str. České Republiky, str. 15 Torrego, str. 20 Llorach, str. 31 nesprávný překlad RAE, str. 43 *voz iversa*. Autorka by se měla rovněž snažit vyvarovat místy hovorových či neobratných formulací: str. 13 „*tento případ se pravděpodobně stal i se španělštinou*“, str. 21 „*list jmen by samozřejmě pokračoval*“, „*co gramatik, to rozdílná interpretace*“, str. 24 „*pokud bychom měli možnost vyskládat gramatiky, ...*“, str. 24 „*a nyní se pojďme podívat, co se pod tímto nadpisem skrývá*“, str. 28: „*deontická hodnota se točí kolem konceptu*“

Závěr:

Autorka práce si zvolila téma velice obtížné. I přes jistou nevyváženost daného tématu v rovině teoretické, prokázala schopnost samostatného uvažování nad jazykovým materiálem, což беру v potaz při závěrečném hodnocení. Práce i přes výše uvedené připomínky vyhovuje požadavkům na bakalářské práce kladeným, doporučuji ji k obhajobě a předběžně hodnotím známkou **v ý b o r n ě**, s tím, že výsledná známka bude stanovena na základě obhajoby.

V Českých Budějovicích, 8. června 2015

PhDr. Jana Pešková, Ph.D.